

Stowarzyszenie
Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne

Raport z działalności w 2010 roku

Warszawa, marzec 2011

Wstęp

Stowarzyszenie **Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne** wspiera środowiska obywatelskie w krajach posowieckich we wprowadzaniu demokratycznych zmian, w szczególności poprzez wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych oraz niezależnych mediów.

Programy Stowarzyszenia adresowane są do starannie wyselekcjonowanych środowisk i grup lokalnych w krajach posowieckich. Dzięki szczegółowej wiedzy o sytuacji tych grup i o warunkach społeczno-politycznych w krajach działania, Stowarzyszenie **dostosowuje realizowane programy do potrzeb lokalnych partnerów i problemów danego regionu**. Buduje swoje **zespoły eksperckie** wokół problemów **mediów lokalnych, reformy samorządu terytorialnego i rozwoju organizacji pozarządowych**.

Stowarzyszenie jest niezależną organizacją pozarządową, prowadzi działalność typu non-profit od 2001 roku.

Projekt Partnerstwo Transgraniczne, który stał się wizytówką organizacji i pozwolił wzmocnić jej pozycję wśród polskich organizacji działających zagranicą dobiega końca. Został przeprowadzony w nim czwarty dodatkowy nabór wniosków na projekty pozwalające podsumować jego doświadczenia. Niestety trudności w zarządzaniu tym programem spowodowane trudnościami proceduralnymi w podejmowaniu decyzji przez dwa różne Ministerstwa – Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, którym ten projekt podlega, wpłynęły na tempo realizacji w nim zadań i współpracę z grantobiorcami. Program dotyczy wsparcia projektów wielostronnych adresowanych na Białoruś, Ukrainę i Kaliningrad, realizowanych przez polskie organizacje w partnerstwie z zachodnimi partnerami. W 2010 roku zostały przeprowadzone dwie ostatnie tury grantowe.

Spotkania Białoruskich Implementatorów Międzynarodowych (BIIM) stały się imprezą międzynarodową, do której wiele organizacji uczestników przywiązało się jako do głównego opiniotwórczego i koordynacyjnego spotkania w roku. Odpowiedzialność za organizację tych spotkań została podzielona między różne organizacje pozarządowe. Spotkanie tegoroczne stało się ostatnim spotkaniem organizowanym przez Stowarzyszenie. Odpowiedzialność za nie przejęły każdorazowo różne organizacje pozarządowe.

Kontynuowane są działania w celu integracji i ujednolicenia **metodyk nauczania w projektach medialnych oraz pracy nad grupą trenerską dla mediów**. Przeprowadzone spotkanie trenerów z Ukrainy, Kirgistanu i Polski pozwoliło nakreślić wspólne kierunki pracy oraz ustalić plan prac nad materiałami metodycznymi dla seminariów i staży dla redaktorów i dziennikarzy. Drugie spotkanie zespołu trenerskiego zostało już przeprowadzone w 2011 roku i pozwoliło ono podsumować działania w treningach zeszłorocznych.

W roku ubiegłym rozpoczęliśmy prace nad wypracowaniem **nowej strategii działań Stowarzyszenia**. Zostały w tym roku wypracowane podstawowe założenia tej Strategii. Obecnie prowadzona jest ewaluacja dotychczas prowadzonych działań w ciągu poprzednich pięciu lat w różnych krajach. Ocenione zostały działania wobec mediów na Białorusi oraz rozpoczęta ewaluacja Programu Rosyjskiego.

Nowa sytuacja społeczno-polityczna w Kirgistanie wymaga nowych założeń i poszukiwania nowych kierunków pracy w tym kraju. Jednocześnie nowo rozpoczęte działania w Mołdawii wymagają głębszej oceny zebranego materiału dotyczącego trzeciego sektora i społeczności lokalnych w tym kraju. Tegoroczny zintegrowany projekt dla mediów i organizacji pozarządowych w Ukrainie na rzecz wsparcia rzecznictwa przyniósł ciekawe rezultaty, które wymagają ogólnego opracowania metodycznego. Zaostrzenie sytuacji politycznej w Białorusi pod koniec 2010 roku postawiło nowe wyzwania przed projektami Stowarzyszenia w tym

kraju. Doprowadziło do sparaliżowania wielu organizacji pozarządowych i mediów niezależnych w tym kraju. Nowo rozpoczęty projekt w Buriacji pozwolił otworzyć nowy obszar działań jednakże pokazał też, że Stowarzyszenie musi wyraźnie zarysować swój obszar zainteresowań i zdefiniować planowane cele. Wszystkie te wyzwania muszą znaleźć odpowiedź w nowej strategii Stowarzyszenia.

Zostało przeprowadzone **przystosowanie nowego biura** do potrzeb organizacji i dokończony jego remont. Jednocześnie zostały rozpakowane dokumenty i usunięta niepotrzebna część archiwum za lata dziewięćdziesiąte do 2005 roku. Przeprowadzona, uporządkowana i udostępniona została **biblioteka książkowa Stowarzyszenia**.

Programy realizowane w 2010 roku

Stowarzyszenie prowadziło następujące programy:

I. Program medialny –

kontynuacja wsparcia niezależnej prasy lokalnej w Białorusi, Ukrainie oraz Azji Centralnej;

II. Program wsparcia społeczeństwa obywatelskiego –

aktywizacja grup społecznych w Białorusi, Mołdawii, Rosji i Ukrainie , poszerzona o problematykę rzesznicstwa w Białorusi i Ukrainie;

III. Pomoc Rozwojowa z elementami aktywizacji społeczności lokalnej–

projekt wodny w Kirgistanie;

IV. Program Partnerstwa Transgranicznego; –

program grantodawczy dla polskich organizacji pozarządowych z podmiotami z krajów Basenu Morza Bałtyckiego oraz Białorusią, Ukrainą i obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej

V. Projekt Wsparcia tłumaczeń literatury humanistycznej na język białoruski oraz wsparcia wydawców książkowych

VI. Spotkania Międzynarodowych Implementatorów na Białorusi.(BIIM) -
koordynacja działań organizacji zagranicznych na rzecz Białorusi

I. Program medialny

Program, prowadzony od wielu lat ma na celu wspieranie wolności słowa i idei niezależności prasy. Stawia na wzmacnianie etyki dziennikarskiej i upowszechnianie wartości lokalności i budowania wspólnoty lokalnej przez media.

Niezależność gazety opiera się przede wszystkim na jej ekonomicznej samowystarczalności. Ważne jest dążenie wydawców do realizacji interesów ekonomicznych gazety, bez uzależniania się od władzy, partii politycznej czy sfery biznesu. Gazeta niezależna musi opierać swoje funkcjonowanie o dochody własne, pochodzące ze sprzedaży i reklamy.

W oparciu o powyższe założenia, w 2010 roku Stowarzyszenie prowadziło działania na rzecz wsparcia i rozwoju prasy niezależnej w Białorusi, Ukrainie i Kirgistanie.

1. Integracja programów medialnych i tworzenie zespołu trenerskiego

Stowarzyszenie podjęło kilka lat temu działania w kierunku **zintegrowania programów nauczania i działań na rzecz wsparcia niezależnej prasy lokalnej**. Trenerzy polscy i ukraińscy prowadzili wspólnie treningi na Ukrainie i w Azji Centralnej.

W marcu odbyło się spotkanie z partnerami ukraińskimi z Instytutu Rozwoju Prasy Regionalnej. Zostały podsumowane działania 2009 roku i omówiona strategia dalszych działań związanych z grupą trenerską. Spotkanie pokazało trochę inne widzenie zadań grupy trenerskiej przez partnerów oraz potrzebę większej uwagi polskich trenerów do wypracowania swoich materiałów trenerskich.

Odbyło się spotkanie trenerów/ ekspertów z zakresu rozwoju prasy lokalnej. W spotkaniu wzięło udział 15 osób z Polski, Ukrainy i Kirgistanu. Na spotkaniu omawiano dotychczasowe doświadczenia pracy w tych krajach oraz potrzeby prasy lokalnej. Przygotowano także przykładowe programy szkoleń, które EEDC będzie wykorzystywało w tym i w przyszłych projektach. Obejmowały one takie tematy jak: gazeta jako produkt lokalny, gazeta w Internecie, fotografia w gazecie, jak współpracować z NGO, jak angażować się we wspólne kampanie informacyjne.

Jednocześnie po raz pierwszy był w tym roku poprowadzony zintegrowany projekt wsparcia prasy w Ukrainie i Kirgistanu, w którym działania miały na celu nie tylko wsparcie prasy ale integrację trenerów z Polski, Ukrainy i Kirgistanu i wypracowanie wspólnych metod pracy.

2. Wsparcie niezależnej prasy lokalnej w Ukrainie i Kirgistanie

Uczestnikami projektu adresowanego jedynie do Ukrainy, który był zakończeniem działań z 2009 roku byli redaktorzy, dziennikarze oraz pracownicy działów reklamy gazet z obwodów: dnipropropietrowskiego, donieckiego, zaporoskiego, kirowogradzkiego, ługańskiego, mikołajewskiego, odeskiego, połtawskiego, charkowskiego, chersońskiego oraz Krymu. W ramach projektu zostały rozdane granty 14 gazetom – uczestnikom zeszłorocznych seminariów na sumę 35160 usd.

W wyniku rozdanych grantów możemy odnotować zmiany w następujących gazetach:

- poprawa lay outu i jakości druku (*gazety Novosti*, - Kramatorsk, *Sobytye – Zhołtye vody, Nikolayevskiy biznes* – Nikolayev, *Zarya Krasnograda* – Krasnograd)
- poprawa treści informacyjnej (*Novosti* – Kramatorsk. *Obshchezhytye* – Kramatorsk,

Dunayskaya zarya - Kilia)

- podwyższenie dochodów z reklamy (*Nikolayevskiy biznes* - Mikolayev)

- podwyższenie nakładu lub rozszerzenie rynku dystrybucji, podwyższenie dochodów, (*Nikolayevskiy biznes* –Mikolayev, *Bazar media* – Hadyach, *Moye Misto*- Hadyach, *Dunayskaya zarya*- Kilia, *Obshchezhytye* – Kramatorsk, *Panorama* – Sumy, *Lider* – Achtyrka)

Drugi projekt realizowany był równolegle w wybranych regionach południowej Ukrainy (obwód odeski, mikołajowski, chersoński, doniecki, poławski, sumski, czernihosi, Krym) oraz w Kirgistanie (Issykkul).

Przeprowadzono serię szkoleń dla redaktorów i dziennikarzy prasy lokalnej (4) na Ukrainie i (1) w Kirgizji. Celem tych szkoleń było wzmocnienie ich umiejętności w zakresie zbierania informacji, rzetelnego i obiektywnego pisania o zagadnieniach politycznych i społecznych ważnym dla lokalnych społeczności, technik wywiadu, infografiki. Ważnym tematem szkoleń było także pokazanie roli niezależnej gazety lokalnej w lokalnej społeczności.

Uczestnicy byli zaproszeni do udziału w trzech konkursach, których celem było zachęcenie dziennikarzy i redakcji do poświęcania więcej miejsca i uwagi lokalnym tematom ważnym dla ich czytelników. W konkursie dla dziennikarzy na najlepsze materiały dotyczące lokalnych problemów nagrodzonych zostało 3 osoby z redakcji na Ukrainie i 3 z Kirgizji. Dodatkowo 9 wyróżnionych dziennikarzy, opisujących na łamach swoich gazet przebieg i rezultaty monitoringów działań władz lokalnych, prowadzonych przez organizacje pozarządowe, otrzymało aparaty fotograficzne.

Dwie gazety ukraińskie (*V goru* i *Den za Dniom*) za serię materiałów o tych monitoringach i wykorzystanie infografiki dostały małe granty na zakup profesjonalnych komputerowych programów graficznych i sprzętu komputerowego.

W redakcjach 8 gazet lokalnych (Ukraina 5, Kirgizja 3) i 2 lokalnych portali informacyjnych w Ukrainie odbyły się konsultacje z udziałem ekspertów z Polski.

3. Staże dla wydawców i redaktorów gazet z Kirgizji

Uczestnikami staży byli wydawcy i redaktorzy prywatnych gazet lokalnych oraz niezależni dziennikarze. Zostali oni wybrani spośród uczestników programu wsparcia lokalnej prasy realizowanego przez SWCD w Kirgistanie latach 2006-09. Byli oni laureatami konkursu dziennikarskiego organizowanego przez SWCD w Kirgistanie w końcu 2009 roku.

Odbyła się 10-dniowa wizyta w Polsce, w czasie której jej uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z organizacjami prasowymi w Polsce (np. Stowarzyszenie Gazet Lokalnych) oraz odbycia 5-dniowego stażu w redakcjach polskich gazet lokalnych (*Przełom*, *Gazeta Radomszczańska*, *Wiadomości Oławskie*, *Gwarek*). Staże umożliwiły uczestnikom praktyczne zapoznanie się z pracą redakcji gazety lokalnej, planowaniem numeru gazety, przygotowaniem materiałów dziennikarskich, ich obróbką, a także stroną finansową funkcjonowania gazety lokalnej – w tym przede wszystkim pracy z reklamodawcami.

4. Wsparcie lokalnej prasy niezależnej w regionach Białorusi

Projekt miał na celu zwiększenie dostępu obywateli Białorusi do niezależnej informacji poprzez wsparcie rozwoju prasy niezależnej w regionach oraz regionalnych portali internetowych.

Celem projektu było odbudowanie pozycji zarejestrowanej niezależnej prasy lokalnej na

rynku białoruskim. Miał on wzmocnić ich pozycję finansową oraz jakość informacji.

W ramach projektu przeprowadzone zostało 6 szkoleń dla pracowników gazet lokalnych z Białorusi: 3 szkolenia dla 27 dziennikarzy, 2 szkolenia dla 28 redaktorów stron internetowych oraz jedno dla 15 designerów (składaczy).

Jednocześnie 7 wydawców gazet wchodzących w skład Asocjacji Wydawców Prasy Regionalnej z Białorusi odbyło wizytę studyjną w polskich redakcjach gazet regionalnych i lokalnych. Mieli oni możliwość obserwować organizację pracy w polskich redakcjach, a także poznać organizację i strukturę rynku prasowego w Polsce od gazet ogólnokrajowych (wizyta w *Gazecie Wyborczej*), poprzez gazety regionalne koncernów medialnych (*Głos Wielkopolski*, *Głos Dolnośląski*, *Gazeta Krakowska*) oraz gazety lokalne (*Wiadomości Oławskie*, *Przełom* w Trzebini oraz *Pałuki* w Żninie).

Lokalne gazety zarejestrowane otrzymały wsparcie w postaci zakupu 37 ton papieru. Dało to możliwość zaspokojenia miesięcznych potrzeb tych gazet. 9 niezarejestrowanych gazet lokalnych otrzymało wsparcie grantowe w wysokości od 500 do 2000 dolarów USA.

Największym sukcesem działań ostatnich lat okazały się lokalne strony internetowe w Białorusi, które zaczęły się rozwijać szczególnie intensywnie. Kilka z nich stała się wiodącymi mediami regionalnymi. Jednocześnie ich wzajemna współpraca daje możliwość stworzenia regionalnej agencji informacyjnej.

II. Program wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Program kształcenia lokalnych elit poprzez aktywność lokalną Stowarzyszenie prowadzi od początku swojej działalności na terenie Białorusi i Ukrainy i Federacji Rosyjskiej. W 2009 roku rozpoczęło działania społeczne w Mołdawii.

1. Przygotowanie gazet lokalnych i organizacji pozarządowych do prowadzenia monitoringu działań władz i polityków na południu Ukrainy

Celem projektu było budowanie kultury dobrego rządzenia na poziomie rejonu w interesie społeczności lokalnej. Miał on za zadanie pobudzenie aktywności obywatelskiej w południowych obwodach Ukrainy: odeskim, mikołajewskim, chersońskim oraz na Krymie.

Poprzez otwarty konkurs wpłynęło 32 zgłoszenia od lokalnych koalicji organizacji pozarządowych i mediów lokalnych zainteresowanych realizacją projektu monitoringu władz lokalnych. W projekcie wzięły udział 23 koalicje.

Przedstawiciele tych koalicji organizacji pozarządowych i mediów lokalnych wzięli udział w **szkoleniach z zakresu** planowania i realizacji efektywnych **społecznych kampanii monitoringu** oraz analizy informacji, planowania i realizacji efektywnych kampanii informacyjnych o wynikach społecznych monitoringów działań władz lokalnych. Przedstawiciele tych koalicji dodatkowo wzięli udział w **szkoleniu z zakresu zarządzania projektem** oraz metod tworzenia i **praktycznego zastosowania infografiki** w materiałach informacyjnych

W czasie tych treningów opracowali swoje **projekty monitoringów** oraz towarzyszące im kampanie informacyjne. Spośród 23 zgłoszonych projektów zostało wybranych 9. Tematyka monitoringów dotyczyła takich zagadnień jak: wywóz nieczystości, funkcjonowanie

spółdzielni mieszkaniowych, lokalnej polityki młodzieżowej, pracy radnych, dostęp do informacji o działaniach władz lokalnych, udział mieszkańców w procesie podejmowania decyzji, przestrzeganie praw więźniów.

W okresie od sierpnia do końca listopada przebiegała **realizacja monitoringów i kampanii informacyjnych**. Oprócz wsparcia finansowego koalicje realizujące projekty monitoringu mogły korzystać przez cały czas z pomocy konsultantów w różnych kwestiach merytorycznych i praktycznych.

Koalicje, w ramach swoich projektów, przeprowadziły łącznie 45 akcji i prezentacji nagłaśniających przebieg i rezultaty monitoringów, w których uczestniczyło ponad 920 osób: mieszkańców, przedstawiciele władz, organizacji pozarządowych i mediów. Wydrukowane zostało 9 broszur o przebiegu i rezultatach poszczególnych monitoringów, 114 artykułów informacyjnych w prasie drukowanej i w Internecie oraz 7 wydań specjalnych i 3 dodatki w gazetach zaangażowanych w projekt o łącznym nakładzie ponad 135 000 egz.

Dziennikarze biorący udział w projektach dostali na koniec nagrody w postaci aparatów fotograficznych, a dwie gazety: *V goru* z Chersonu i *Den za Dniom* z Woźniesieńska zostały nagrodzone za przeprowadzone na ich łamach kampanie informacyjne grantami na zakup sprzętu redaktorskiego z programami graficznymi.

Zorganizowane zostało spotkanie podsumowujące projekt "Monitoring społeczny jako narzędzie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego". Uczestniczyło w nim 50 osób z organizacji pozarządowych i mediów, które przeprowadziły monitoringi działań władz wsparte w ramach projektu, uczestnicy szkoleń, przedstawiciele NGO z obwodów nie objętych tym projektem, ale współpracujących z SWCD.

Przeanalizowane zostały kampanie informacyjne, a w szczególności atrakcyjność i czytelność materiałów drukowanych, w tym wykorzystanie infografiki.

Przebieg i wyniki projektu oraz doświadczenia poszczególnych koalicji lokalnych NGO i mediów w realizacji monitoringu prezentuje broszura *Gromadskij monitoring miscevoj vlady: spilna praktyka NUO ta ZMI pivdnia Ukrainy*.

Projekt realizowany był we współpracy z Komitetem Wyborców Ukrainy z Odessy.

2. Wsparcie trzeciego sektora w południowej Ukrainie

O ile na Zachodzie Ukrainy tradycyjnie bardzo silny jest trzeci sektor, o tyle na południu kraju społeczeństwo obywatelskie jest znacznie mniej rozwinięte. Wielu organizacjom na południu Ukrainy i na Krymie brakuje wiedzy i umiejętności zarządzania projektami i pracy ze społecznością lokalną. Organizacje spotykają się z problemami przy próbach podjęcia współpracy z lokalną władzą i prowadzenia działań rzeczniczych.

Celem dwóch projektów było wzmocnienie zdolności instytucjonalnej lokalnych NGO na południu Ukrainy. Uczestnikami projektu byli przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych oraz grup inicjatywnych z 5 regionów Ukrainy: obwodu winnickiego, odeskiego, mikołajowskiego, chersońskiego i Krymu.

Uczestnicy zostali wybrani na podstawie nadesłanych ankiet, konsultacji z partnerami oraz rekomendacji organizacji wchodzących w skład Sieci Inicjatywy Społeczne Ukrainy – długoletniego partnera EEDC.

W 2010 roku zakończony został **cykl seminariów** rozpoczęty w roku poprzednim dla przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych oraz grup inicjatywnych z obwody winnickiego, odeskiego, mikołajowskiego, chersońskiego oraz Krymu. Tematem seminarium podsumowującego była „Współpraca z władzą, wolontariuszami oraz podejmowanie decyzji”.

Przeprowadzono konkurs mini grantów dla lokalnych NGOs. W konkursie można było otrzymać grant do 700\$ na realizację projektów dotyczących lokalnych społeczności i rozwiązywania ich problemów. Na konkurs wpłynęło 35 projektów. Jury konkursu podjęło decyzję o dofinansowaniu 10 projektów na sumę 6893\$.

Wizyta studyjna w Lublinie: Przeprowadziliśmy pierwszą z 2 zaplanowanych wizyt studyjnych w Polsce. W wizycie wzięli udział wybrani uczestnicy seminariów ubiegłorocznego projektu a także przedstawiciel organizacji partnerskiej – razem 7 osób. Wizyta obejmowała spotkania z organizacjami pozarządowymi i samorządami lokalnymi w Lublinie, Świdniku i Łęcznej.

Wizyta studyjna w Chersoniu. Odbyła się również wizyta studyjna na Ukrainie. Do udziału w wizycie zaprosiliśmy osoby wybrane na podstawie nadesłanych ankiet spośród uczestników seminariów, a także przedstawicieli organizacji grantobiorców, wyłonionych w tegorocznym konkursie. W wizycie wzięło udział 8 osób ze wszystkich obwodów uczestniczących w projekcie. W ramach wizyty uczestnicy mieli okazję zapoznać się z chersońskimi organizacjami pozarządowymi oraz działaniami Urzędu Miasta.

Projekt, realizowany był we współpracy z Chersońską miejską młodzieżową organizacją **Nowa Generacja** (Chersoń).

3. Wsparcie społeczeństwa obywatelskiego w Kirgistanie

Stowarzyszenie przeprowadziło wizytę studyjną studentów z Kirgistanu w ramach projektu pt. *Młodzież na rzecz obrony i promowania praw człowieka w Kirgistanie*. Celem projektu było wsparcie młodych działaczy studenckich poprzez przekazanie wiedzy i doświadczenia ruchu studenckiego w Polsce oraz działalności na rzecz ochrony praw studentów.

W ramach tego programu organizacji ruchu studenckiego w różnych ośrodkach akademickich Kirgistanu, powstały grupy inicjatywne oraz organizacje studenckie. Ruch studencki w Kirgistanie dopiero się organizuje i nie ma możliwości czerpania z doświadczeń wcześniejszych. Wizyta w Polsce, gdzie działają organizacje pozarządowe, miała wpłynąć na motywację i kreację młodych działaczy studenckich. Uczestnikami naszej wizyty studyjnej byli studenci - uczestnicy wspomnianego projektu.

Podczas wizyty studyjnej jej uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z podstawami funkcjonowania sektora pozarządowego w Polsce, spotkania się z członkami samorządów studenckich Uniwersytetu Warszawskiego, studenckich organizacji oraz studenckich mediów (radio, gazetki wydziałowe). Ponadto nabyli oni podczas seminariów praktyczną wiedzę dotyczącą praw człowieka (2-dniowe seminarium prowadzone przez trenera Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka) oraz tworzenia i prowadzenia gazety studenckiej (1-dniowe seminarium prowadzone przez trenera dziennikarstwa).

Partnerem w realizacji projektu była **Młodzieżowa Grupa Praw Człowieka** z Biszkeku.

4. Wsparcie lokalnych organizacji pozarządowych w Rosji

4.1. Wsparcie lokalnych organizacji pozarządowych na południu Rosji.

Projekt jest kontynuacją działań organizacji z poprzednich lat. Większość rosyjskich NGO działa przede wszystkim w stolicach obwodów, w szczególności w Moskwie. Ich działalność ogranicza przyjęta w styczniu 2006r. przez Dumę Państwową ustawa o organizacjach pozarządowych oraz powołanie przez prezydenta Rosji Izby Społecznej - quasi obywatelskiej struktury, której wybór został przez większość rosyjskich NGO zbojkotowany a która ma kontrolować działania organizacji pozarządowych.

Jednym z najważniejszych problemów w Rosji jest aktywizacja młodych ludzi a w szczególności i zachęcenie ich do działalności w organizacjach pozarządowych. Coraz mniej młodych osób jest zainteresowanych działalnością społeczną. Dodatkowym ograniczeniem jest stworzony przez władze "równoległy" oficjalny ruch młodzieżowy, reprezentowany przez organizacje takie jak "Młoda Gwardia" czy "Nasi", które, z poparciem finansowym państwa przejmują aktywnych ludzi.

Celem projektu jest aktywizacja współpracy transgranicznej i wymiana doświadczeń pomiędzy organizacjami pozarządowymi z Rosji, Polski i Ukrainy, a także stworzenie platformy dla wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk działalności organizacji pozarządowych.

Program obejmuje swoim zasięgiem obwody woroneżski, orłowski, lipecki, jarosławski, kostromski, iwanowski, tambowski i samarski. Działania tegoroczne były bardzo ograniczone, ze względu na długą przerwę między dwoma kolejnymi projektami.

Staż przedstawicieli rosyjskich organizacji pozarządowych we Lwowie i Winnicy był dodatkowym działaniem zamykającym projekt z 2009 roku. W stażu wzięło udział 11 uczestników seminariów z Ołra, Samary, Tambowa, Jarosławila, Woroneża i Nowoworoneża. Wizyta została zorganizowana we współpracy z organizacją *Nasze Podole* w Winnicy oraz *Towarzystwo Lewa* ze Lwowa. Celem wizyty było poznanie się liderów rosyjskich i ukraińskich organizacji w celu nawiązania współpracy. Uczestnicy odwiedzili 18 organizacji pozarządowych.

Pod koniec roku zastało przeprowadzone **jedno seminarium w Woroneżu**, które rozpoczęło działania w ramach nowego projektu. Dobór uczestników został przeprowadzony przez partnerów rosyjskich na podstawie otwartego konkursu zgłoszeń. Seminarium odbyło się na temat „Liderstwo, praca w grupie, polski trzeci sektor”. W seminarium wzięło udział 27 uczestników z 3 obwodów południowej Rosji. Jest on pierwszym działaniem w ramach nowego projektu, który będzie kontynuowany w 2011 roku.

W wyniku seminariów zostanie wybrana nowa grupa stażystów na wizyty studyjne w Ukrainie i Polsce.

4.2. Wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Republice Buriacji

Organizacje pozarządowe w oddalonych od centrum azjatyckich (syberyjskich) rejonach Federacji Rosyjskiej borykają się z licznymi problemami, które w sposób zdecydowany wpływają na osłabienie ich pozycji oraz niewielki wpływ na lokalne społeczności. Lokalne organizacje zmagają się z powszechnymi w FR ograniczeniami ze strony władz centralnych. Rzadko mają one możliwość korzystania z programów edukacyjnych dla organizacji pozarządowych czy pomocy finansowej zachodnich donorów. Dodatkowo wiele organizacji zajmujących się kwestiami związanymi z tożsamością narodową, językiem, kulturą jest

narażone na prześladowanie, a nawet zakaz działalności.

Uczestnikami projektu byli członkowie lokalnych organizacji pozarządowych oraz działacze społeczni. Zostali oni wybrani na podstawie ankiet zgłoszeniowych przy dużej współpracy z partnerem lokalnym na podstawie jego wiedzy dotyczącej działalności poszczególnych organizacji i działaczy.

W ramach projektu zostały zrealizowane **dwa seminaria** na temat „Liderstwo i praca w zespole” oraz „Fundraising. Przygotowanie i implementacja projektów”. Tematy tych seminariów wynikały z oczekiwań samych beneficjentów. Wzięło w nich udział 36 przedstawicieli 20 lokalnych organizacji pozarządowych z Buriacji.

Został przeprowadzony również **zamknięty konkurs małych grantów**. W ramach konkursu zostało rozdanych 5 grantów na łączną sumę 9000 usd, na realizację projektów skierowanych do lokalnych społeczności. Jury brało przede wszystkim pod uwagę na ile projekt pozwala rozwiązać konkretny problem bezpośrednio dotyczący lokalnej społeczności oraz sprzyja jej aktywizacji.

Wizyta studyjna w Polsce 10 przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych. Podczas wizyty uczestnicy mieli możliwość zapoznać się z polskim doświadczeniem tworzenia sektora pozarządowego po 1989 r., jego funkcjonowaniem, podstawami prawnymi oraz współpracą z samorządem. Zostały zorganizowane spotkania w polskich organizacjach pozarządowych, w których prezentowane były różne działania na rzecz społeczności lokalnej. W ramach wizyty odbyło się także seminarium wprowadzające w tematykę strategicznego planowania działań organizacji pozarządowej. W wizycie wzięł udział jeden dziennikarz z gazety lokalnej, zainteresowany problematyką działalności społecznej.

Projekt był pierwszym realizowanym przez Stowarzyszenie azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej. Jego realizacja pozwoliła na rozpoznanie lokalnego środowiska NGOs i działaczy społecznych w Buriacji. Ponadto zacieśniliśmy kontakty i współpracę z częścią lokalnych organizacji.

4.3 Wsparcie kampanii rzecznictwa interesów na Ukrainie i Białorusi

Celem projektu jest upowszechnianie rzecznictwa interesów jako instrumentu działania organizacji pozarządowych na Ukrainie i Białorusi.

W ramach działań skierowanych na Białoruś przeprowadzono identyfikację ciekawych grup/ inicjatyw podejmujących działania rzecznicze w różnych tematach i na różną skalę. Najczęściej inicjatywy te koncentrowały się na działaniach edukacyjno-informacyjnych, rzadziej na działaniach prawnych. Zostało zidentyfikowanych kilka tematów dotyczących sektora pozarządowego: kampania dotycząca artykułu 193.1, kampania przeciwko karze śmierci, kampania przeciwko budowie elektrowni atomowych, ustawa o organizacjach niekomercyjnych, strategiczna litygacja związana z traktowaniem więźniów w aresztach tymczasowych, lokalny temat jak poprawa stanu dróg

Inne tematy podejmowane przez organizacje to raczej kampanie społeczne z potencjałem przekształcenia się w inicjatywy rzecznictwa to popularyzacja wolontariatu, wartości europejskich, aktywności społecznej młodzieży, akcje solidarności z solidarnymi.

Planowane było zaproszenie organizacji pozarządowych do złożenia na jesieni projektów na te tematy. Jednak z powodu wyborów prezydenckich na Białorusi, które od końca sierpnia tak zaangażowały większość działaczy społecznych, szkolenia i prace nad projektami zostały przeniesione na początek 2011 roku.

5. Wsparcie lokalnych organizacji pozarządowych Mołdawii.

Trzeci sektor w regionach Mołdawii jest wciąż słabo rozwinięty, odizolowany i ma ograniczony dostęp do programów grantowych. Po zmianie władzy i europejskich aspiracjach Mołdawii, doświadczenia współpracy transgranicznej społeczeństwa obywatelskiego w Polsce i Ukrainie mogą być szczególnie cenne dla kształtującego się trzeciego sektora w Mołdawii.

Działania społeczne w Mołdawii prowadzone są przez Stowarzyszenie od końca 2009 roku. Obejmują one terytorium północnej części Mołdawii. Takie miasta jak Bielce, Ediniec, Karalash, Drokija. Celem projektu było wzmocnienie mołdawskiego społeczeństwa obywatelskiego i rozwinięcie sieci kontaktów pomiędzy polskimi, ukraińskimi i mołdawskimi NGO.

W ramach realizacji projektu przeprowadzono 4 **seminaria** w Północnej Mołdawii w Bielcach, Drochii, Jedyńcach i Glodeni. W seminariach uczestniczyło 110 przedstawicieli organizacji pozarządowych i władz samorządowych. Tematem seminariów było przekazanie **doświadczenia i dobrych praktyk polskiego i ukraińskiego trzeciego sektora, przykłady udanej współpracy pomiędzy NGO i samorządem, szkolenie w zakresie negocjacji i rozwiązywania konfliktów**. Seminaria były prowadzone przez trenerów Towarzystwa Lewa ze Lwowa.

Dla wybranych 18 uczestników seminariów zostały zorganizowane **dwie wizyty studyjne do Polski i Ukrainy**. Pozwoliły one zapoznać się z doświadczeniami polskiego i ukraińskiego trzeciego sektora, a także z zadaniami administracji lokalnej oraz NGOs i sposobami tworzenia współpracy pomiędzy tymi dwoma sektorami. Uczestnicy spędzili dwa dni we Lwowie i sześć dni w województwie lubelskim. Nawiązali oni pierwsze kontakty z partnerami z Polski i Ukrainy.

Odbyły się również **dwie wizyty studyjne** dla 17 uczestników **na Ukrainie w Winnicy i Lwowie**. Podczas tych wizyt uczestnicy mieli możliwość bliższego zapoznania się z ukraińskimi organizacjami pozarządowymi, poznania metodologii i kierunków ich działalności, zapoznania się z metodologią współdziałania organizacji pozarządowych i samorządów lokalnych.

W ramach projektu przeprowadzono okrągły stół w Bielcach (Mołdawia) dla 20 uczestników, którego głównym celem było bliższe określenie potrzeb uczestników oraz zaplanowanie przyszłych działań.

Zebrałiśmy informacje o 28 organizacjach pozarządowych północnego regionu Mołdawii, które są zainteresowane współpracą z polskimi oraz ukraińskimi organizacjami pozarządowymi.

III. Pomoc Rozwojowa – projekt wodny w Kirgistanie:

Projekt był adresowany do wiejskich regionów kirgiskiej Kotliny Fergańskiej w Kirgistanie. **Celem projektu było** zwiększenie dostępności do wody pitnej mieszkańców Kotliny Fergańskiej poprzez rehabilitację systemów wodociągowych w 4 miejscowościach obwodu oszkiego – wsie Arawan, Mangyt, Birlik i Ylaj-Talaa oraz 3 miejscowościach obwodu dzalalabadzkiego – miasto Koczkor-ata oraz przyległe wsie Kyzyldzylidy i Kyla oraz

podniesienie świadomości higienicznego i zrównoważonego użytkowania wody.

Kirgistan, pomimo dość dużych zasobów wodnych, których źródłem są przede wszystkim lodowce, rzeki i jeziora górskie, które przyczyniają się do wysokiego poziomu wód podziemnych, wciąż boryka się z problemami dostępu do wody pitnej. Jest to wynik przede wszystkim przestarzałych i nie remontowanych od lat 60-tych systemów wodociągowych. W dużej liczbie miejscowości, które posiadają systemy wodociągowe, stan ich jest na tyle zły, że mieszkańcy są pozbawieni nadającej się do celów spożywczych wody. Niestety, państwo kirgiskie, nie radząc sobie z wieloma sferami życia społeczno-gospodarczego, ma ogromne problemy jeśli chodzi o przeprowadzanie inwestycji związanych z dostępem do wody pitnej. W latach 90. zaczęły powstawać w kirgiskich miejscowościach komitety wodne a władze przekazały im w użytkowanie całe systemy wodociągowe, z długami i w złym stanie technicznym. Wodne komitety, które są stowarzyszeniami lokalnych użytkowników wody (można je porównać do polskich wspólnot mieszkaniowych) skupiają od 2 do 6 tysięcy członków i nie są w stanie wydzielić ogromnych funduszy na poważniejsze inwestycje.

Głównym beneficjentem projektu były **społeczności lokalne** zamieszkujące miejscowości objęte działaniami. W przypadku obwodu oszkiego były to społeczności rolnicze zajmujące się uprawą ziemi oraz handlem na miejscowych bazarach. W przypadku Koczkor-aty (obwód dżalalabadzki) działania były adresowane zarówno do mieszkańców miasteczka, jak i okolicznych wsi.

W obwodzie oszkim projekt kierowany był do wsi, w których komitety wodne dostarczają mieszkańcom wodę pitną w wymiarze ok. 2-3 godzin dziennie i nie obejmują wszystkich gospodarstw. W przypadku części projektu realizowanej w obwodzie dżalalabadzkim, wodociągi miasteczka Koczkor-ata zaopatrują w wodę pitną oraz irygacyjną mieszkańców zarówno miasta jak i okolicznych wsi.

W ramach projektu zostały zrealizowane następujące działania infrastrukturalne:

- **przeczyszczono 4 studnie w 4 wioskach** w obwodzie oszkim – Mangyt, Arawan, Birlik i Yłaj Talaa - uzdatniając elementy systemów wodociągowych, z których korzysta łącznie 14 400 użytkowników wody. Na podstawie specyfikacji technicznych 4 przeczyszczonych studni można stwierdzić, że objętość pompowanej do systemu wody zwiększyła się średnio o 20%. Ponadto dzięki pracom czyszczenia studni zwiększyła się głębokość studni (średnio o 15%), co oznacza faktyczne zmniejszenie się osadów utrudniających pracę studni.

- **wyremontowano część sieci wodociągowej w jednej wsi obwodu oszkiego** doprowadzając wodę do rejonu Żany Aryk zamieszkałego przez 2 000 osób; W wyniku prac budowlanych odtwarzających zniszczony rurociąg doprowadzający wodę do rejonu wsi położonego po drugiej stronie rzeki, 1200 mieszkańców (ok. 200 gospodarstw domowych) zupełnie pozbawionych wody pitnej uzyskało do niej dostęp.

- **zakupiono oraz zamontowano 9 pomp głębinowych** w przeczyszczonych dwa lata temu studniach w sieci wodociągowej w **Koczkor-acie** w obwodzie dżalalabadzkim, co uzdatniło funkcjonowanie systemu wodociągowego,

Przeprowadzono też **działania społeczne** ze społecznościami lokalnymi. Ze względu na sytuację społeczno - polityczną w Kirgistanie działanie związane z **tworzeniem dziecięcego teatru kukielkowego** w Koczkor-acie zostało zrealizowane tylko w części. 3 dzieci z Koczkor-aty wraz z opiekunem wzięło udział w szkoleniu teatralnym organizowanym przez organizację partnerską w Osz. Niestety czerwcowe wydarzenia w Oszu w sposób dramatyczny przerwały to działanie oraz nie pozwoliły na jego kontynuację.

Centralnoazjatycki Alians Wodny (CAAW) był głównym partnerem SWCD w

Kirgistanie. Organizacja była odpowiedzialna za techniczną i społeczną stronę realizacji projektu. **SOOPPW Koczkor-ata Taza Suu** była drugim partnerem w projekcie. Częściowo realizacja projektu była wykonana we współpracy i przy współudziale finansowym miejscowej **firmy KyrgyzNefteGaz**.

Współpracowały ze Stowarzyszeniem również Lokalne Komitety Wodne Zilol Suu w Arawaniu, SOOPPW Birlik Suu w Birlik, SOOPPW Murok Suu wMangyt, SOOPPW Ylaj-Talaa Taza Suu wYlaj-Talaa. Ponadto władze wykonawcze wodnych komitetów jako przedstawiciele lokalnych społeczności uczestniczyły w planowaniu prac remontowych, ich terminów oraz przygotowaniu elementów sieci wodociągowych do remontów.

W 2011 roku Stowarzyszenie będzie kontynuować działania na terenie obwodu oszkiego w niedużych miejscowościach, gdzie zostały zaplanowane prace remontowe lokalnych systemów wodociągowych. Ponadto planujemy duży nacisk położyć także na działania społeczno-edukacyjne.

IV. Program Partnerstwa Transgranicznego

Nawiązanie kontaktów transgranicznych, umożliwiających przepływ i wymianę doświadczeń, dobrych praktyk oraz wiedzy przyczyniają się jednocześnie do zwiększenia spójności społeczno-gospodarczej we wszystkich regionach EOG oraz rozszerzają zakres współpracy również o kraje Bliskiego Sąsiedztwa UE na wschodzie. Partnerstwo transgraniczne działa stymulująco na rozwój słabiej rozwiniętych regionów.

Położenie geograficzne Polski oraz historia przemian sprawia, że kraj nasz jest naturalnym rzecznikiem i promotorem wschodnich sąsiadów na arenie krajów EOG/EFTA. Aktywizacja społeczności lokalnych na poziomie regionalnym lub lokalnym podejmowana przez podmioty z krajów graniczących z Polską od zachodu na rzecz społeczeństw z krajów graniczących z nią od wschodu, wyrównują szanse regionów słabszych szybciej niż jakiegokolwiek działania podejmowane przez te państwa na poziomie rządowym. Polskie podmioty powinny odgrywać w tym procesie istotną rolę, jako swoisty tłumacz zjawisk społecznych między Europą wschodnią i zachodnią.

Długofalowym **celem** Programu jest **poprawa komunikacji społecznej oraz wzmocnienie współpracy transgranicznej mieszkańców, władz lokalnych oraz organizacji pozarządowych** z Polski oraz z państw EOG/EFTA (Norwegia, Islandia, Lichtenstein), państw Basenu Morza Bałtyckiego (Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Szwecja, Niemcy), jak również ze wschodnimi sąsiadami Polski/Unii Europejskiej (Ukraina, Białoruś, Obwód Kaliningradzki – Federacja Rosyjska). Szczególnie istotne dla programu jest wsparcie projektów wielostronnych, realizowanych w partnerstwie m.in. z organizacjami z krajów Bliskiego Sąsiedztwa, graniczącymi z Polską/Unią Europejską od wschodu – z Ukrainy, Białorusi lub Obwodu Kaliningradzkiego (Federacji Rosyjskiej).

Program zakłada wsparcie wyłącznie działań o charakterze nieinwestycyjnym, które przyczyniają się do wzrostu jakości partnerstw transgranicznych, zawiązywanych przez podmioty działające w Polsce i innych krajach objętych Programem na poziomie lokalnym i regionalnym. Poprzez jakość partnerstw rozumie się ich trwałość, rzetelność i funkcjonowanie na zasadzie równości stron.

W roku 2010 kontynuowano realizację Programu. Został przeprowadzony **trzeci nabór wniosków**, w ramach którego sfinansowano **28 projektów** (4 dwustronne i 24 wielostronne) na łączną kwotę 683.638 EUR z okresem implementacji od 4 do 8 miesięcy. Beneficjenci nawiązywali najczęściej partnerstwa z Niemcami (60%) i Ukrainą (40%).

Realizacja programu grantodawczego była dużym wyzwaniem organizacyjnym dla

Stowarzyszenia, w szczególności w kontekście ograniczonego zespołu zaangażowanego w jego bezpośrednią realizację. Opóźnienia w realizacji harmonogramu, spowodowane przede wszystkim brakiem koordynacji projektu ze strony jego partnera/strony współfinansującej (MSZ), spowodowały w drugiej połowie 2010 roku spiętrzenie zadań i konieczność równoległej realizacji kilku rodzajów działań wcześniej nie przewidywanych.

Prowadzone były **spotkania informacyjne dla wnioskodawców** w zakresie aplikowania oraz oceny (w Warszawie, Białymstoku, Wrocławiu i Lublinie). Jednocześnie organizowane były wyjazdy monitorujące w miejscu realizacji projektów – przeprowadzono wizyty dla blisko 60% dofinansowanych projektów. Przygotowano także szkolenia dla beneficjentów poświęcone w większości procedurom dokumentacji i sprawozdawczości.

W związku z oszczędnościami, za zgodą Państw-Darczyńców w IV kwartale 2010 roku ogłoszony i rozstrzygnięty został również **dotatkowy – czwarty nabór wniosków**, w którym przyznano dofinansowanie dla **5 projektów na działania upowszechniające i promujące efekty całego Programu**. Realizacja projektów, w tym konferencji podsumowujących i gromadzących beneficjentów, zaplanowana została na I kwartał 2011 roku.

Program posiada własną, aktualizowaną na bieżąco **stronę internetową** www.partnerstwo-transgraniczne.org.pl, powiązaną ze stroną domową Stowarzyszenia. Rozpoczął się ponadto proces ewaluacji przygotowany wyłącznie dla Programu, z którego raport posłuży w szczególności ocenie skuteczności, trwałości oraz efektywności podjętych działań.

V. Wsparcie tłumaczenia humanistycznej literatury obcej na język białoruski oraz niezależnego ruchu wydawniczego.

Program był realizowany poprzez projekt „*Prezentacja białoruskiemu społeczeństwu literatury krajów wyszehradzkich*”. Celem projektu jest stworzenie Laboratorium Tłumaczeń literatury humanistycznej na język białoruski. Laboratorium takie ma być powołane na wzór podobnego laboratorium działającego już od 15 lat w Ukrainie. Tłumacze w Laboratorium przejdą szkolenia oraz stworzą podstawowe instrumenty do tłumaczenia literatury naukowej opracowując terminologię w języku białoruskim. Jednocześnie ma być wybrane 16 książek z humanistyki i literatury pięknej w językach czeskim, polskim, słowackim i węgierskim, które mają być przetłumaczone na język białoruski. Dodatkowo wsparcie powinny uzyskać niezależne wydawnictwa książkowe w tym kraju poprzez wsparcie dla kilkunastu książek z humanistyki białoruskiej oraz wizyty studyjne i warsztaty dla wydawców i redaktorów.

Projekt jest planowany na dwa lata. W 2010 roku nawiązana została współpraca z grupą białoruskich tłumaczy literatury pięknej i humanistycznej. Zostały zebrane zgłoszenia propozycji tłumaczy do przekładów oraz wybrany koordynator **Laboratorium Tłumaczeń Literatury Humanistycznej** i ustalony plan prac. Zostało powołanych dwóch koordynatorów Laboratorium: jeden odpowiedzialny za tłumaczenia literatury pięknej i prowadzenie warsztatów dla tłumaczy oraz drugi odpowiedzialny za jakość terminologii naukowej i całościową koordynację tłumaczeń.

Dla grupy 10 tłumaczy zostały też przeprowadzone **pięciodniowe warsztaty z tłumaczenia literatury pięknej i naukowej** poprowadzone przez wybitnych polskich tłumaczy takich jak: Małgorzata Łukasiewicz, Adam Pomorski, Leszek Szaruga (Aleksander Wirpsza), Bohdan Zadura, oraz przez ukraińskich tłumaczy, **twórców Ukraińskiego Laboratorium Przekładu Naukowego (Українська Лабораторія Наукового Перекладу)**, Volodymyra Yermolenko i Vakhtanga Kebuladze.

Została powołana specjalna **Rada Ekspertów** z wszystkich **krajów wyszehradzkich**. Rada Ekspertów miała składać się z przedstawicieli życia intelektualnego: profesorów,

publicystów, literaturoznawców i historyków z Polski, Czech, Słowacji i Węgier. Zadaniem Rady Ekspertów jest dokonanie ostatecznego wyboru 4 książek z literatury humanistycznej i pięknej danego kraju, które następnie miały zostać przetłumaczone na język białoruski. Wśród członków Rady znalazło się 4 Polaków, 3 Czechów, 2 Słowaków i 1 Węgier. Każda z rad narodowych wybrała po 2 książki do tłumaczenia każdym z tych języków.

Rada Ekspertów wybrała następujące pozycje do tłumaczenia:

Literatura polska:

1. Józef Tischner, *Myślenie według wartości*
2. Leszek Kołakowski *Nasza Wesoła Apokalipsa*

Literatura czeska:

1. Bohumil Hrabal, *Obsługiwałem angielskiego króla*
2. Jiri Priban: *Dysydenci prawa*

Literatura słowacka

1. Dominik Tatarka *Eseje wybrane*
2. Rudolf Sloboda *Rozum*

Literatura węgierska

1. MÁRAI Sándor, *Egy polgár vallomása / Spowiedź burżuja*
2. Bibó István, *A kelet-európai kisállamok nyomorúsága/O problemach i ucieczkach małych narodów państw wschodnioeuropejskich.*

Dodatkowym zadaniem polskich i czeskich członków Rady Ekspertów było opiniowanie białoruskich książek, zaproponowanych do wydania przez białoruskie wydawnictwa. Wsparte zostały dwie książki historyczne i dwie politologiczne.

1. *Mass Public Protests in Belarus in 1986-2009*
2. Ales Pilecki *Motivations of Resistance*
3. Jerzy Turonek *Out of Fatherland. Memories.*
4. Juliusz Bardach *Studies about history and culture of Grand Principality of Lithuania*
Projekt jest realizowany przy współpracy z czeskim partnerem Fundacją Obywatelska Białoruś.

Projekt będzie kontynuowany do 2012 roku.

VI. Koordynacja działań międzynarodowych na rzecz Białorusi

W 2010 roku odbyło się jedno **Spotkanie Białoruskich Międzynarodowych Implementatorów (BIIM)** w czerwcu w Wilnie. Wynikało to z kalendarza politycznego na Białorusi i niemożności organizacji większej ilości spotkań. BIIM ten przede wszystkim był poświęcony przygotowaniu białoruskich organizacji pozarządowych, mediów oraz partii politycznych do nadchodzących wyborów prezydenckich. Spotkanie pokazało brak gotowości do koordynacji działań partnerów białoruskich. Zarysowało się kilka kampanii różnych kandydatów politycznych. Jednocześnie organizacje pozarządowe okazały brak zainteresowania udziałem w procesie wyborczym poza obserwacją punktów wyborczych i procesu głosowania. Środowiska donorskie nie były zainteresowane wypracowaniem wspólnych działań, a nawet wymianą informacji na temat planowanych projektów. Osobna grupa donorów pracowała nad tematem procedur oceny projektów, monitoringu i wymiany informacji między donorami. W spotkaniu wzięło udział 55 uczestników.

Opracowanie: P.Kazanecki, M.Dębkowska

Zatwierdziło Walne Zebranie Członków SWCD - uchwała 1/2011 z dnia 30.03.2011